

Parshat Shoftim: The Dangers of Adjacent Idolatry

Source Sheet by Tammy Jacobowitz

דברים ט"ז:כ"א-כ"ב

(כא) לא־תִטֵּעַ לְךָ אֲשֶׁרָה קַלְעֵץ אֲצֵל מִזְבֵּחַ ה' אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה־לְךָ: (כב) וְלֹא־תִקִּים לְךָ מִצְבֵּה אֲשֶׁר שָׂנֵא ה' אֱלֹהֶיךָ: {ס}

Deuteronomy 16:21-22

(21) You shall not set up a sacred post—any kind of pole beside the altar of your God ה' that you may make— (22) or erect a stone pillar; for such your God ה' detests.

דברים י"ז:א'

(א) לֹא־תִזְבַּח לְה' אֱלֹהֶיךָ שֹׁר וְשֵׂה אֲשֶׁר יִהְיֶה בּוֹ מוֹם כֹּל דְּבַר רָע כִּי תוֹעֵבֶת ה' אֱלֹהֶיךָ הוּא: {ס}

Deuteronomy 17:1

(1) You shall not sacrifice to your God ה' an ox or a sheep that has any defect of a serious kind, for that is abhorrent to your God ה'.

Part I: Defining the Contours of the Prohibitions

רמב"ן על דברים ט"ז:כ"א

(א) לא תטע לך אשרה כל אילן הנטוע על פתחי בית אלקים יקרא אשרה. אולי בעבור שהוא שם דרך מראה אותו לעם יקרא כן מלשון תמוך אשורי במעגלותיך (תהלים יז ה) יזהיר הכתוב שלא יטע אילן אצל מזבח ה' לנוי, ויחשוב שהוא כבוד והדר למזבח השם. ואסר אותו בעבור שהוא מנהג עובדי עבודה זרה לטעת אילנות בפתחי בתי עבודה זרה שלהם וכענין שנאמר (שופטים ו כה) והרסת את מזבח הבעל וגו' ואת האשרה אשר עליה תכרת ורש"י כתב (רש"י על דברים ט"ז:כ"א) לא תטע לך אשרה לחייבו עליה משעת נטיעתה ואפילו לא עבדה עובר בלא תעשה על נטיעתה. ..

Ramban on Deuteronomy 16:21

(1) THOU SHALT NOT PLANT THEE AN ASHEIRAH. Any tree planted at the entrance of a house of G-d is called *asheirah*. Possibly because it *ordereth the way aright*, directing people's "steps" [to worship], it is called [*asheirah*] from the word '*ashurai*' (*my steps*) *have held fast to Thy paths*. Scripture thus admonishes not to plant a tree beside the altar of G-d for beauty and to think that it is an honor and glory to G-d's altar. **He prohibited it because it was a custom of the idolaters to plant trees at the entrances of their idol's temples**, as it is written, further, *and throw down the altar of Baal that belongs to thy father, and cut down the asheirah that is by it*. Now Rashi wrote: "*Thou shalt not plant thee an asheirah*. This is intended to make one liable [to punishment] from the very moment of planting; and even if he does not worship it, he transgresses a negative commandment for planting it.

שופטים ו'כ"ה

וַיְהִי בַלַּיְלָה הַהוּא וַיֹּאמֶר לּוֹ ה' קַח אֶת־פֶּרֶה־הַשּׁוֹר אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וּפֶרֶה שְׁנַיִם שִׁבְעֵי שָׁנִים וְהַרְסֵתָ אֶת־מִזְבַּח הַבְּעַל אֲשֶׁר לְאָבִיךָ וְאֶת־הָאֲשֵׁרָה אֲשֶׁר־עָלָיו תִּכְרֹת:

Judges 6:25

That night GOD said to him: "Take the young bull belonging to your father and another bull seven years old; pull down the altar of Baal that belongs to your father, and cut down the sacred post that is beside it.

חזקוני, דברים ט"ז:כ"א-ב'

אצל המזבח שהרי דרכם לעשות לך אצל מזבח של עבודת כוכבים כמו שמפורש גבי גדעון, ועוד שלא יחא נראה בבואם להקריב למזבח כאילו הם באים לעבוד האשרה כדכתיב ואשריהם על עץ רענן.

Chizkuni, Deuteronomy 16:21:2

מזבח "next to an altar;" it was a common practice for the pagans to do this. This has been explained in Judges 6,25. Furthermore, the purpose of not allowing such trees in such locations was to prevent people seeing someone going there from thinking that that individual was on his way to worshipping an idol. (Jeremiah 17,2, describes such worship of an asherah as a widely accepted practice).

ירמיהו י"ז:א-ב'

(א) חטאת יהודה כתובה בעט ברזל בצפרן שמיר חרושה על-לוח לבם ולקרנות מזבחותיכם: (ב) כזכר בניהם מזבחותם ואשריהם על-עץ רענן על גבעות הגבהות:

Jeremiah 17:1-2

(1) The guilt of Judah is inscribed With a stylus of iron, Engraved with an adamant point On the tablet of their hearts, And on the horns of their altars, (2) While their children remember Their altars and sacred posts, By verdant trees, Upon lofty hills.

רמב"ן על דברים ט"ז:כ"ב-א'

ולא תקים לך מצבה מצבת אבן אחת להקריב עליה אפילו לשמים. "אשר שנא": מזבח אדמה ומזבח אבנים צוה לעשות, ואת זו שנא כי חוק היתה לכנענים. ואע"פ שהיתה אהובה לו בימי האבות, עכשיו שנאה מאחר שעשאוה אלו חוק לע"ז לשון רש"י (רש"י על דברים ט"ז:כ"ב).
ואם כן אסר הכתוב האשרה ואסר כל נוטע בהר הבית אע"פ שכוונתו לשמים ואסר המצבה לשמים ושניהם מפני חוקת הכנעניים, אבל לא הבינותי החק הזה שהרי הכנעניים גם במזבחות גם במצבות היו נוהגים! שהכתוב אומר ונתצתם את מזבחותם ושברתם את מצבותם (דברים י"ב:ג') כי את מזבחותם תתצון ואת מצבותם תשברון (שמות לד יג) וכן בכל מקום. ואולי נאמר שהחזיקו הכנענים במצבות ולא היה להם בית ע"ז שאין שם מצבה להקטיר עליה ולצוק שמן על ראשה וכענין שנאמר בבעל (מלכים ב' י כו) ויוציאו את מצבות בית הבעל, אבל המזבחות היו במקצתן להקריב גם בהם.

והנראה בעיני כי היו הכנענים השטופים בע"ז עושים בכל בתי אלהיהם מזבח להקריב עליו הקרבנות, ואבן גדולה מוצבת על פתח הבית לעמוד עליה הכומרים, ואילן נטוע חוצה לה לאשר דרך הבאים שם וגם היום הנוצרים עושים כן והנה השם הנכבד שנא ומאס כל מעשיהם ואסר המצבה והאשרה ולא השאיר רק המזבח שהוא צורך הקרבנות אשר הוא יתברך צוה בהם והיו נחת רוח לפניו שאמר ונעשה רצונו מאז קודם היות ע"ז בעולם:

Ramban on Deuteronomy 16:22:1

NEITHER SHALT THOU SET THEE UP A PILLAR — “a pillar of one stone, even for the purpose of sacrificing to Heaven upon it. WHICH THE ETERNAL THY G-D HATETH. *An altar of earth and an altar of stones* has He commanded you to make, but He hates this [one-stone pillar] because it was an ordinance of the Canaanites [for idol-worship]. Although it was pleasing to Him at the time of the patriarchs, He hates it now, because these [Canaanites] have made it an ordinance in the worship of the idols.” This is Rashi’s language. If so, Scripture prohibited [the planting of] an *asheirah* [anywhere], it enjoined against planting [trees] on the Temple mount although the intent be to Heaven, and it prohibited a pillar [erected] for Heaven — both [prohibitions, against trees and against pillars,] on account of the ordinances of the Canaanites. But I have not understood this ordinance, for the Canaanites used altars as well as pillars since Scripture states, *And ye shall break down their altars, and dash in pieces their pillars; for ye shall break down their altars, and dash in pieces their pillars* and similarly in all places; [hence all altars should have been prohibited even for the worship of G-d]! Perhaps we may say that the Canaanites were primarily devoted to pillars, and they had no idolatrous temple without a pillar upon which to sacrifice and pour oil upon its top, similar to what is stated with reference to Baal, *And they brought forth the pillars that were in the house of Baal*. However, only a few of their temples also had altars upon which to sacrifice [hence Scripture did not prohibit altars built to be used for Heaven].

It appears to me that the Canaanites, who were engrossed in idolatry, used to make in all temples of their gods an altar on which to bring sacrifices, erected a large stone at the entrance of the temple for the priests to stand upon, and planted a tree outside it to point the way for those who come there. They still do so to this day. Now the Glorious Name hates and despises all their deeds and He prohibited the pillar and the asheirah. He left only the altar because it is a necessity for the offerings concerning which He commanded. They were a source of pleasure before Him — because He ordained them and His Will was done — even prior to the existence of idol-worship on earth.

בכור שור, דברים ט"ז:כ"ב:א'

אשר שנא ה' אלקיך. כלומר: לשם עבודה-זרה שהקב"ה שונא, וכן לשם במה, להקריב משנאסרו הבמות, שמאותה שעה שנאם, אבל אם העמיד מצבה על קבורת המת לכבוד, כמו שעשה יעקב לרחל, ולהזכיר-שמו כמו שעשה אבשלום, שהעמיד מצבה בחייו, וקרא לה "יד-אבשלום" [שמ"ב, יח, יח] ולזכרון-דברים: כמו שעשו בני-גד ובני-ראובן על הירדן (יהושע כב, י. כו, כח). מותר:

ספר החינוך תצ"ב:א'

שלא לטעת אילן במקדש – שלא לנטע אילנות במקדש או אצל המזבח, ועל זה נאמר (דברים טז כא) לא תטע לה אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך וגו'. בטעם אסור זה, כתב הרמב"ם זכרונו לברכה, (ספהמ"צ ל"ת יג), לפי שכן היו עושים עובדי עבודה זרה בבתי עבודה זרה שלהם שנוטעין שם אילנות

יפים, וכדי להרחיק כל הדומה להם ממחשבת בני אדם הבאים לעבודת האל ברוך הוא במקום ההוא הנבחר נמנענו מלנטע שם כל אילן, וקרוב הוא על צד הפשט.

Sefer HaChinukh 492:1

To not plant any tree-idols: To not plant any trees in the Temple or next to the altar. And about this is it stated (Deuteronomy 17:21), “You shall not plant for yourself a tree-god, any tree next to the altar of the Lord, your God, etc.” Rambam, may his memory be blessed, wrote about the reason for this prohibition (Sefer HaMitzvot, Negative Commandments 13) [that it is] since the worshipers of idolatry would do like this in their houses of idolatry to plant beautiful trees there. **And [so] to distance anything that is similar to them from the thoughts of people that come to the worship of God, blessed be He, in the chosen place, we were prevented from planting any tree there.** And from the angle of the simple understanding, [this explanation] is likely.

ספר החינוך תצ"ב:ג'

ונוהג אסור זה בין בזכרים בין בנקבות, ואפלו בזמן הזה, הנוטע אילן בכל העזרה חייב מלקות.

Sefer HaChinukh 492:3

And this prohibition is practiced whether by males or whether by females. And even at this time, one who plants a tree anywhere in the [Temple] yard is liable for lashes.

ספר החינוך תצ"ג:א'

שלא להקים מצבה – שלא להקים מצבה בשום מקום, ועל זה נאמר (דברים טז כב) ולא תקים לך מצבה אשר שגא ה' אלקיך. וענין המצבה שאסרה תורה, כתב הרמב"ם זכרונו לברכה (ע"ז פ"ו ה"ו), שהוא בנין גבוה של אבנים או של עפר, שהיה מנהג העובדים עבודה זרה לבנות ולהתקבץ עליו לעבדתם הרעה, ולכן הרחיקנו הכתוב שלא נעשה כמוהו אנחנו, ואפלו לעבד עליו האל ברוך הוא, כדי להרחיק ולהשכיח כל ענין עבודה זרה מבין עינינו וממחשבתנו, כטעם שכתבנו בסמוך בנטיעת אילן במקדש על דעת הרמב"ם זכרונו לברכה. ואין בכלל אסור זה בנין המזבח, כי עליו נאמר בפרוש (שם כז ו) אבנים שלמות תבנה את מזבח וגו'. אלא שלא נעשה כן בשאר מקומות.

Sefer HaChinukh 493:1

To not erect a matsevah: To not erect a *matsevah* in any place. And about this is it stated (Deuteronomy 16:22), “And you shall not erect for yourself a *matsevah* that the Lord, your God, hates.” And Rambam, may his memory be blessed, wrote (Mishneh Torah, Laws of Foreign Worship and Customs of the Nations 6:6) that the content of the *matsevah* that the Torah forbade is a tall structure of stones or of dirt; as it was the custom of the worshipers of idolatry to build [it] and to gather around it for their evil service. **And therefore Scripture distanced us that we should not do like it — and even to worship God, blessed be He, upon it — in order to distance and bring to forget all of the matter of idolatry from between our eyes and from our thoughts.** [It is] like the reason that we wrote adjacently about the planting of a tree in the Temple, according to Rambam, may his memory be blessed. And the building of the [central] altar is not included in this prohibition; as it is stated explicitly about it (Deuteronomy 27:6), “Whole stones shall you build the altar, etc.” Rather, [it is] that we not do so in other places.

Part II: A Conceptual Approach

סנהדרין ז' ב:ח'

אמר ריש לקיש כל המעמיד דיין (על הציבור) שאינו הגון כאילו נוטע אשירה בישראל שנאמר (דברים טז, יח) שופטים ושוטרים תתן לך, וסמך ליה (דברים טז, כא) לא תטע לך אשירה כל עץ. אמר רב אשי ובמקום שיש תלמידי חכמים כאילו נטעו אצל מזבח שנאמר (דברים טז, כא) אצל מזבח ה' אלקיך

Sanhedrin 7b:8

Reish Lakish says: With regard to anyone who appoints over the community a judge who is not fit, it is as though he plants a tree used as part of idolatrous rites [*ashera*] among the Jewish people, as it is stated: "You shall make judges and officers for yourself" (Deuteronomy 16:18), and juxtaposed to it, it is written: "You shall not plant yourself an *ashera* of any kind of tree" (Deuteronomy 16:21). By implication, appointing unfit judges is akin to planting a tree for idolatry. Rav Ashi says: And in a place where there are Torah scholars, it is as though he planted the tree next to the altar, as it is stated: "You shall not plant yourself an *ashera*...beside the altar of the Lord your God."

ספורנו על דברים ט"ז:כ"א:א'

לא תטע לך אשירה. הביא שלשה דומים מענין דברים שהם נאים כפי החוש ונמאסים מפני מומם הרוחני. ראשונה: היא האשירה שהיא לנוי היכלות ומ"מ ה' נמאסת לקדש מפני שהיתה תכסיס לעבודת גלולים וכן נקדים העדפת הצדק הרוחני לשלמות גוף הדיין שהוא חושיי וגשמי. שנית: המצבה שאע"פ שהיתה לרצון קודם מתן תורה, כאמרו ושתים עשרה מצבה. וזה כי היה ענינה כאלו המקריב נצב תמיד לפני הקדש כענין שויתי יהוה לנגדי תמיד ונפלו מזאת המדרגה בענין העגל כאמרו שם כי לא אעלה בקרבך. וכן יקרה בענין זקן שאין פרקו נאה שיצא עליו שם רע בילדותו כשתמצא זקן ופרקו נאה. שלישית: הביא ענין המום הנמאס אע"פ שתהיה הבהמה יפה כפי החוש, ושמנה שוה אלף זוז ועם כל זה היא נפסלת לקדש מפני מום בלתי מחסר מדמים ויהיה שור שוה סלע בשביל היותו תמים כשר לקרבן וכן יהיה בזקן בעל מדה מגונה כשתמצא שלם ממנו במדות אע"פ שלא יהיה עשיר ונאה כמוהו:

Sforno on Deuteronomy 16:21:1

אשרה, לא תטע לך אשרה, in this verse the Torah lists three items whose common denominator is that they appeal to the senses, are desirable, but at the same time are all spiritually negative, harmful. The first one is האשירה, something beautiful and decorative for buildings, but at the same time something ugly from the vantage point of holiness as it is usually a conduit leading to idolatrous practices. Seeing that this is so, we are commanded whenever faced with such choices to give preference to that which leads to spiritual righteousness at the expense of physical perfection or beauty. By the same token, we are to prefer spiritual qualities possessed by someone chosen as a judge to external features, impressive though they may be. The second item is המצבה, even though such a kind of altar was welcomed by G'd as an outlet for someone who wanted to bring an offering to G'd, this was before the Torah had been given. Consider, for example, Exodus 24,4 where the Torah welcomed 12 such monuments erected by Moses, where these monuments symbolised the fact that the person offering a sacrifice considered himself as constantly in the presence of the divine. (compare Psalms 16,8 שויתי יהוה לנגדי תמיד, "I feel myself constantly in the presence of the Lord.") The Jewish people had not been able to maintain this spiritual level after they had committed the sin of the golden calf. Even when such a מצבה is dedicated to heaven it had become hateful in the eyes of the Lord,

i.e. G'd had expressed His distaste in Exodus 33,3, after having provisionally "forgiven" the people by appointing an angel to lead them to the Holy Land, but refusing to lead their ascent by His presence being among them. We encounter a similar concept described as the difference between an old man whose beard proclaims his respectability, as opposed to the old man whose beard is disheveled, i.e. reveals traces of a youth which was spent irresponsibly. We look for people whose exterior testifies to their blameless interior, character. [This metaphor is used by the Chazzan in his private introductory prayer on Yom Hakippurim. Ed.] The third item, also reminding us of the rejection of an externally basically beautiful animal as a sacrifice, is a series of blemishes, some quite minor, not affecting the value of the animal in question in the market place at all. Such a blemish in an animal worth 1000 dollars disqualifies it as an offering, whereas another similar animal worth one single dollar, but without such a blemish, is given preference over the far more expensive animal, which is rejected. The Torah gives us three examples to teach us basically the same lesson. What is true of the blemished animal for presentation on the altar, is equally true for the venerable old scholar who is afflicted with some character fault. We are to look further in order to find a less impressive individual not afflicted with such character fault.

מי השלוח, חלק א, ספר דברים, שופטים ט'

לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח יהוה אלהיך. הענין בזה אף שנצטוו האדם שיהיה כפוף תחת תלמיד חכם כמבואר לעיל בעובדא דר"ג ור"י זהו רק בד"ת, אבל בתפלה אסור להיות כפוף תחת שום גוון כי מזבח הוא מקום תפלה ועבודה, וזה שנאמר בגמ' (ברכות כ"ז:) אסור לאדם שיתפלל אחורי רבו, היינו שלא יתפלל לשום גוון, כגון שיתפלל להש"י שיושיע אותו שיהיה גדול בתורה כרבו וזה אסור, כי בתפלה צריך להבין כי הוא מתפלל להש"י מקור הישועה שיכול להושיע אותו בלי גבול ומיצר, וכמו שנתבאר על פסוק ושור או שה בפ' אמור.

Mei HaShiloach, Volume I, Deuteronomy, Shoftim 9

"Do not plant an asheira or any tree by the altar of Hashem your God." (Devarim, 16:21) Even though the Torah obliges us to defer to the sage, as is explained above in the event of Rabbi Yehoshua and Raban Gamliel, this applies only in matters of Torah. With prayer, however, we may not defer to any outside appearance (any human trait, such as honor, power, wisdom and the like), for the altar is a place of prayer and *avodah* (Divine service). This is as the Gemara tells us, "it is forbidden for one to pray behind his Rav" (*Berachot*, 27b). It is forbidden to pray to any appearance (human trait), for example, praying for God's salvation to the ends of being great in Torah like his Rav is forbidden. In prayer, one must understand that he is praying to God alone who is the source of salvation, that He may save him without boundary or limit, as explained on the verse "an ox or a sheep," in *Parshat Emor*

מי השלוח, חלק א, ספר דברים, שופטים י'

ולא תקים לך מצבה. היינו שלא יהיה האדם בעקשות בדבר אף בעבודת ה', וזה פי' [רש"י] אף שחביבה היתה בימי אבות, כי האבות היו תקיפין והיו מוסרין נפשם אף על דבר קטן כי אז לא היה ניכר מלכות הש"י בעולם לפיכך היה צורך השעה לזה, אבל עתה אין למסור נפש רק על ג' דברים הידועים. וגם רומז שלא יהיה האדם בעקשות נגד חבירו שלא יאמר לו שיקבל דעתו אף שידמה לו שהצדק עמו, וכמבואר בפ' ואתחנן בפסוק אם שמור תשמרון.

Mei HaShiloach, Volume I, Deuteronomy, Shoftim 10

"Do not erect a stone monument." (Devarim, 16:22) This means that a man must not be stubborn

with anything, even in *avodat Hashem* (Divine service). This is the meaning of (what Rashi commented) that this is so even though it was a beloved way of *avodah* in the days of the Patriarchs. The Patriarchs possessed *tekifut* (unbridled strength) to the extent that they would lay down their lives for the smallest matter. At that time, the world was not aware of God's *Malchut* (sovereignty), and thus it was necessary. Yet now, one only lays down his life for the preservation of the three cardinal sins (idolatry, sexual offenses, and murder). This also hints that one should not be stubborn regarding his peers, so as not to tell him that he must accept his opinion even if it seems that he is right, as is explained in *Parshat Va'etchanan* on the verse, "you shall surely guard."

Source Sheet created on Sefaria by Tammy Jacobowitz